

САҢА ЫЙААҢЫ КҮҮТЭЛЛЭР

1942 - снылаахха партиа Саха уобластваа кыһы-
тетын бюротун уураага тахсан. Чурапчы
буоһун агарыттан сэдүгэ Кэбээйи, Элбэгээн, Вулун
буоһуннарлар балык булгааһыналар көспүттэр 64 сы-
лаа. Ол алта Сахабыт сирэ улуу нуучча судураактыба-
лар холбоһотта 375 сылаах үөрүүдөх үбүлүөтү атан-
ар 2007 сылаар балаан ыйын 19 күнүгэр көбөрүлүү ме-
риальдар бэлэс тогулун муһуохтара. Бу күнү
үөрүүтү 60 сылын бөлүктөр көмгэ улуустут баһыыста
А.А.Амосов Чурапчы улуунун холкоһтарын хоту көһөрүү
пераларын көрдөһүүтүнэн өйдөбүлүк күнүккэ бөлүр-
түт. Онтон ыла мемориалта мустан кутурун мийтэһэрин
табыт. Улуус үрдүгүн араас дьаһаллар төрүттүлүр, ак-
тылар өгөһүлүлүлэр, оһуолаларга кылаас чаастара
тыдаллар, көрсүһүүлөр буолаллар. Бу дьаһалларга
эи сүрөтүн таһтар, санаатын салтаардыр, дууһатын ту-
р, харэх ууттар алдырхайдыах ырахан харгыһылар
гуулааһылар, сыһынарлар өтүлүлүлэр, актыылаллар.
Ыйы-уйа тыһыыһа хаалыт эйиэтин эи бэйэ соһойо сы-
кытыр үгүөх-төрүт өрү барахсан таһыарды кыһын
күлүөккэ кыс маһыт дьаарастаһыт ыһын, дьомун
таратын ода. Ырахан актылар кэм сүрөтүн толугурап-
хаалыһын ыһаһат буюуой?

Билгийн итгэлээс алдархайгай асчлалт, эрэйн-буруйг
рдрэиэс тээрбэл снхнырбэл калүэс күн-түүн арыа-
нлар Кэилэр тутумуэт дызэлэр-уоттара, күрүөлэр-
залара, огостумуэт, олохсуйбул сирдэр-уоттара, мал-
а-салара, отгуур-мастылар сэлтэр-сөлбүгдэлэр, үйэ-
дэг-саастарын тухары мунынымуэт маллара-саллара,
астара-састара тах хаалбыгтара. Калхостарылар уот-
даабыл (бөлөгтэиэин колхозна унут пайдара) сүөһүлэ-
астара, тэрэллэрэ, тутуулар үкэс эмнэ итгилни
иллаллаагыт. Ол түмүтэр 1941 сылтаахха улуус нэһили-
кэтэ 18357 киһи эбит буоллаҕына, 1944 сылтаахха бөөрө
6685 киһи (38%) хаалбыта. 1940 сылтаахха 38033 ынах
һүлээх, 19158 сылтаах буоллаҕына, 1943 сылтаахха
сүөһүтүн 22,8 %, сылгытын 42 % ордон хаалбыта. Улу-
стасай орокуута 44 млрд сикэ буолбута. Оттон очкулор-
төр сөбүсэсэй салсуубай хас да америкаскай доллара
һаһарин учуоттаахха ити өөһүөр суума. Оспот сүтүк,
уусуутун уусуған сыллара төттөрү бырахылта, сайлар,
өрү сүөлүт харыстаабыта. Саамай улахан хоромһу
уһуһуна үлүтүтүтэр тахсыбыта. Улуус сирин японизэри
аппоннаэтин ахсаанын 18 тыһыһаамаах кырбаны үйэ-
рыгтан ордон баран сүлүбэ. Маны билин фашистскай
аппонна (окупация)лан урусхаллаабыл сүрүх уобаластара
30 сылаан нэһиликэннэлэрин ахсаанын сһорумуутта-
агыт. танин тутан сыаналыыр буоллуктыгына арыл-
дык көктүдүр чураттылар ыар сүтүкүстөр, дэрин надзон-

Ийн үйлүрдэх ахуйтэн-сүүдүтэн мүчүү харбаган, эрэй тирбээр баястхатынн оор саастарын аһарбыт ичтар дайдуларьтар эртхлэн, үерэнэн, үүнэн-сайдан, үлэн-хамсаан улуустарын эрэ буулбазан, бүтүн Саха сирин ойлтхэх иннөөс сайдаһытгар бөлөг кылааттарын ичлэбт кэрээс дыммуутынн ичлн туттабыт, ис сүрхэтэн үрүйэн ахтабыт. Күннэлртэн аһаһахтарын ахтан ыһагыт. СР дьоно-сэргэтэ барыта сүүдүлэр ХХ үйэ дүлүүсүдэх тренерн ДПККорыны, ПАОрулуускай аанан Государтствнай барисмобил дауератын, Россия наый худуоһотыл, РФ худуоһенстарын ахалдыһатын чы-

линия, профессора, СР искусствотын үтүөлүк деятел А.П.Мукалович, Саха сирин бажар суруулаачыларын, тулундастарын, кресттестерин, П.А.Ойуунускай атынан Государственный биринчи институт лауреаттарын, СР культураны үтүөлүккө үлгүлөткөн И.Е.Федосеевы - Дроосу, С.А.Пок - Сэмэн Туматы, В.Я.Кочетовы ("Өрүстөр иерархиясы" о билгелер айланмалар антропоид), Д.Васильевы (боксор бус сынан үтүс айланмалык бекеритте), тын хаанаайыстыбын уулулчулукка салмааачытын, Социалистический Улуу Рофун, СР норуотун хаанаайыстыбын үтүөлүккө үлгүлөткөтүр уордан калакерын В.М.Кудряков, туугу бекерит бекериттерин РСФСР, САССР үтүөлүккө тутуучууну "Чин" уонна "Октябрьская революция" уорданар калак дарын М.И.Соболев, СР транкторун үтүөлүккө үлгүлөткөтүр ССРС үтүөлүккө штурманын, СР аниаторын үтүөлүккө үлгүлөткөтүр, ССРС аэрофлотун туйтууну Е.Ф.Ермолаевы, бекериттук Государственный деятел, Ил Тумэн маанай председатели, пикоты, тылбаачыты, үтүөлүккө юри А.П.Илларионовы, ветеринарийн наука докторун, акаде тын, РСФСР уонна САССР знаукаларын үтүөлүккө деятелын, Россия үрдүк үөрүдүн бекериттук үлгүлөткөн М.С.Решниковы, саха дыахталарыттан бастаан осколологический ула докторын, СР наукатын үтүөлүккө деятелин А.П.Ожонне тикөөчүлүгү.

Күүс өтүнгөн көбөрүү ыар тыянын уйбакка, партия д
татып сымба дьаһалын сиртибэтэ буолан тыйа
төлөнөх сүрэх, еркен өй уксубута буолуй!! Төһөлөх үө
ааста талаабыт дьоннорбут курдук үрдүк ситиһилэри д
бейлэх төрөөбүт нуруоттарын, республикаларын дьонун
рахтыах, кэскилэн айсыах талааннар таанары дьылды
мэлтара буолуй!! Саньахха ыарахан, киди хаанна хамс
ыр, сүрөхө ытыыр, дууһата туулуйалар үлүгэра. Үс үлүгэ т
булутар 2000-тан тахса киди үйэ-саас тухары хаалба
рыттан хананьх сүрэх хаанынан ытаабыт буолусар!! Ити
та Аја дьоннор кыска суур Үлүгэ сэрни толосонутар геройд
октубут ыччылтарбытлаагар иккэ төгүл элбэх киди суор
ма суоллаахыта аспит-а рахпат ыар суук.

Ону ол дэбээсэ улууш нэгилгээнэнтэн дуокуурда дуулуурдаах үлэһэн түмүтэр, Чурагчы улууһа респуьикэҥэрэ сайдыһытын биир бастаан иһэр улууһутар кубулуутугуттан муһура суох үөрөбөт, көөн туттабыт. Ону аһа Чурагчы улууһа Саха сэрэ сайлар суолларын тобулуу сана идеялары, өйү-санааны сарыа, алаахх көлүрөттөрү «лобур буолара үлэһит дэну үрдүк ситиһиллэртэ көлүтүр. Ол туһутууан Президент В.А.Штыров дуһунаһаах көрөөт, аан маннайгынан Чурагчы улууһутар тахсыбы уһаа көлбөт буолар. Сыйалы-сорутун, ыһаастык эттэах Вестеһаа Алаһаһаһаһа сана санаалары, идеялары бииһи холобурбутунан атын улуустар ханайыһыбадлары өрө тардар туһутар көлбөтэ. Ол иһин Хатыһа нэгиллэһа тахсан тһа ханайыһыбатын бары үлэһитэригэ муһа көлөөтүн баһыһа.

Ол эрсери динг баас төһө да оспугун иһэн, чэрэ арда буолан куруутун аалла, өйдөтө сыдьарын курд көһөрүлүү дьарыкта аһан-арахсан бэйэрэт, куруутун кустук саната сыдьар. Ити динг баас дьарыт мэтүрүтөр сымаллаах "Чурагачы оройуону илһилиһкытэ" 1942 - 1945 сс көһөрүүтэ тахсыбыт көчөттөрүн оһору эһин дьаһаллар тустарынан" дьэн Президент В.А.Шыраыаа 2002 сыл бэс ыйын 4 күнүт тахсыбыта. 1 көһөрүлүү 60 сыллан сийэстэстэ тахсыбыт дьаһал бэс

пуулар олоххо хэвэрттэрин бэлэнт, хайрүүлгуу хамт-
ылаахтара, астын бэлэнтэйб. Итгэл билин Президент
мэт, Правительствот тустаах хамгаалаларын тулд
хүмүүнлэг, саялагтайб. Олохут тусал, хайрлан гүн-
тэй туолугтан аарыб. Онгон олуун үрээрт, астынб.

Баяр сүүрэг туруурцууу 12 хэсгийнхэн бөгөөт жид-
днээ үлэржирэн, үйлдэжир-саастарын тухары эрлий эгэр-
дэрсин тийрлэг, алуу харарын үстэ бөгөөт үгүс яал кыр-
дэжастара саастарын тухары бөмбө пьмблг ыра санаалар
туушан, толору хааччылшлылаах жартиралар кулүүгээрин
тугаларьлар үрүт-үгнэ толгонхойн, характарьттан уу-
хаар бэсгэл, үзээн жөгөөлгөг сирдэгдэ бу толон калдүлэр.
Хомолтолжир бээр, сорхотор бу үүрүүлэе унаабакка хай-
ныах үгэ бөгөөт жөгөөлгөг сирдүлэр. Ол курдук, олох кыла-
ныах дьылдэга илн дьылдэртэн бийгдэр эгдүлэр тиксэж-
бис дэж эршдэгдэ сааабгт албах эгнээ бөгөөлж үгөөн-
жогторбисин кидэ барда. Кидүлэр истигэр кәһөрүлүлүү
жасторьттын үгөрлөг жасторьттын бөлөгүн бийр аспинай
чигээнг, сыггы берүүлэх уус тыл маастарын, улгуус Бо-
чоттгаах граспангийн И.П.Флеттговы, ыльонарылаах
кылааных тыллаах-өстөөх, хоморы хөһсөн-үг, улгуус Бо-
чоттгаах тыллааных И.И.Кенонфоттовы ода.

Билэтин олох күүстээх сайдыытыттан үөрэ, күн сириг сэрэргэтин апаара сылдар, азорор үөлээннэртөрүгү 4 сыл хаарыа баттаһына эбиллэн көхсүлөр эбии холбоһон, саныышара оссо күтүгүзүн, үс атах буолан бисаальырбыт абыр-зе иһэр. Сорохторбут дьынттан да тахсалара ахсаамыаах буолла. Ол да буоллар оолорум, сиэннэрим туһа дээн тура олорго, тарбыастаһа сатылышара хаалбыт. Ити сүрэххэрин утүө барата, дууһаларын сырдик ырата, кэскилэхтэ, иинни-юһин амаарар иэни сэмэлара саастарын, кыһалдарын туруулаһалларыгар көмөлөһөр. Билэтин күүс өттүгүн көһөрүүтө барбыт 5000-тан таха кэһиттэн алуу-сүтүү унучулаах, тымсыы баттаһыттан ордон хаалбыт улуус урдүдүн баара эр 400-чөөр тииббит иэни хаалла. Күһүтөр Президемиг В.А.Штыров көһөрүлүү 60 сылыгар таһаар-быт дьаһалларын курдук: ыһаара тахсарын тэнийбэкэ күүтэллэр. Республика сайдыытын хардыгыгар дүөрбэлэ-рин саага тахсар ыһаах ордук далааһылаах, иэни эс хоһоо-ноох, улуус сайдыытын бэһаарар суотталаах буолуо дээн бүк эрээһилэр. Ордук төүөс сыл анаара өттүтөр бастаы: Президемиг М.Е.Николаев ыһаарынан хас бэйэриг көһөрүлүү кыттылыаһар материаллаы, мораллаы хо-ромсүтүн өһөрүнардыгар алаамыт 155 солсубайдаах посо-бө көһүлэригэр барараллар. Ити суума 9 сыл устатыгар би-ир да бэриһиан үрдүккөсэ кэлэ уонна республика орто хамаһаһа сүүс гыммыт бэйэриг эрө тэтиһэр буолла. Посо-бө мулт саатар орто хамаһа 5-10 бэриһианыгар тэтиһэрэ буоллар кырдыар сааста, аһэр үлэр оонньоботхо өр сааста-ах, аччыкылар, тонор кыһалатын эһтэринэ-хаһыарынан билбит, ийэ-аҕа сылаас, сымнаас тапталларыттан майлыт, чутас дьоннорун унучо тутар ыар аһыһытын сүтүтү бө-лөһтү ветераннар – көһөрүлүү кыттылыахтара кыһы-бат-холпит күмүһүтүгэр урулус эрийбит-буруйбут хайа эр өттүгүн сымнааһына дээн элди саныа сатыах эһтэһө.

Көһөрүдлүү үтүс калттыматхастара көрдөһүүлэринини,
кэһүтүр санааларын түмөн сүрүйтүм.

ГРАБРАМОВ

Чурапчы, Булун улуустарын
Бочуоттарх грасданна.

КӨНӨРҮЛЛҮҮ ӨЙДӨБҮННЬҮГҮН КҮНҮНЭН
ЭРЭЛБИТ ЭНЭХЭ!

Сүтүүр сорун
Сурагалыыр сурустарбыт,
Сэрип сэмнэстэриин
Сэрэйэр эрэ сээрээрбит,
Көһөрүлүү кымычутун
Көрсүбэтэз көмүстөрбит,
Аманын атастабылын
"Амсабатат" аныгыларбыт,
Кыйданар кыһарбанылар
Кыһарыттарбатас кытыканырбыт,
Хоту көһөрүлүү харамнычутун
Хотон билбэт каткаларбыт,
Салаң садабаланыны
Собаалыыр эрэ
Сент салаашчыларбыт!

Сүт сунарыгар,
Сэрлэ сэймэжтиригэр,
Сэмсэ буалбул,
Уолтамын уураабынан,
Дьайдаах дьаһалынан,
Куемчүлээх көһөрүлгү
Оройуммутулар охсуута
Олус ыар эгэс...
Ой оспот бааһа,
Олох алын оройуннартан
Омсоллох уратыта
Обком өтлүтүтүн ончаларга
Оттомно-булунмугора
Оттой ылылалтата.

Үйз ангарынан
Үлүз өйдөөх дөсөмүт,
Үөйүн-өй ылан,
Үлүзгү үрөзлүштүтүр:
Үдөрүтүлүтүн өйдөпүтүтүр,
Омнуотун орообуттара,
Издээнин иштиннарбүтүтүр,
Алдархайын айдарыбүтүтүр,
Охсүтүн амалубүтүтүр,
Толос хорамнуутун
Толуйары туурабүтүтүр.

Ол,
булчүлэмжитт калувч
көрдүгээсн көрдөхүүтэ,
одоолыннасан циналаагайна,
отурбаан туруорсуута,
истыгыгтаан, ылаары эрз,
тыгыг тахууута булбатарга.

Хамойуах иһим,
Харомнуу халасһыңк,
Сэмизстэһиһи сэмсэ күрдүк,
Сүтүк сүөм саба
Сыһатык сыаналанна,
Таласһык таларуһуна дэһи
Таласһык таларуһуна дэһи

Билигн даганы,
Саманньк сангардагса,
Итминик изгэлэстээс:
"Бишр хатхылыр бишэлээрйт,
Бархыты бэлэгээрдар барбастаргыл,
Сэдэмнькн сэлээрлр самнастаргыл,
Эмсэрэн эрдилэстлр эмнээрйт,
Аслыты аралыныр асмангаргыл,
Омону оруур олонотторгыл,
Өдөөвүнү өрүктэр өбүүлээрйт", -диз
Өдөөвүмүлэр "өрүүлэр",
Улуутүмүлэр удурбечылар,
Татыарыылэр табарыстар,
Хойдхоторун хостүүлэр,
Сарбастык сангарлар,
Омнулаастык омулдуллар. . .
Итминик идэмэрдээс издэн
Алдьатымытын аанньа астыбат,
Хорамныутын хонрууца хонорбот,
Дулаанын долордоглот-
ыраагы ырыналаастат,
Ымта кыра ыгым ыгымы,
Тамооно суух
Тамоос ыгымы.

Отитон догдотгоор,
Туйвис кэмнэ
Туйхынчанан
Туйхынчара быстыбыт
Хаан-уруу дьолмугутун
Харааста кэриэстээбэлпит
Харыс, хабаран буолуоҕа...
Сэркигэ асууһаҕа
Сал сүтүк дигэн
Сэнээрбэт буолуу
Сэттээгэ буолуоҕа.

Дьямунт-срезбит

Добууча өтлө
Двад-буамту булан,
Дваддан-талыарыян,
Дваддаг дьаннараа
Добурыттарбытын,
Салгы нарына
Самзасталтитин,
Өлүү-сүтүү арайдөвбүтүн,
Төрөөлүн төнүбүтүн,
Нэһилэнэ ахсаана
Нэһилэ анора хаалбытын
Адыс-тамты үмнэр-
Айы биалыка

Оройнуулмунт сэрийн шинэ
Онорбулмунт мунт
Хоньж эмэ багийн
Хайр ахсар ангар
"Халлаант келлүмүн"
Экономиката энхэрэлтийн,
Сайдыбылт хаамлыта
Сатла суух
Сарбыллыбытын, тахтообуу
Санарбат булар
Сааттаат булууса . .
Сасууну агарарга,
Альдартайн агарарга,
Издээн илбисэргэ
Гүерт уонча
Түбүктээх сылар
Гүстанэн аасыптарын
Гүергүлээт, төгөөвөт
Гүктэри булууса

Айлаарын, эхнээ-
Аньныг үнчлэж
Амьрын алдартай
Лангаарбатын,
Илүхий идэвх
Илүхий бэлтгэн,
Сүсгээх сэр
Сүсгээх бэлтгэн,
Эмсүлээр эрэй
Эмсүлээр эрэй

Од итин,
Удобствоннах цигарка

Урунку дүн
Умнуулахха!
Дьадаах дьаһал
Дьаарымылаах дьайымытын
Дьаһылан дьангайлахха!
Амараччылаах дьаһал
Адыагымытын кэһэтиимин
Атсаннаһан айдаарылахха!
Хабьыр дьаһал
Хааннаах суолун
Хатыһан хайылахха!
Издээннээх дьаһал
Ир суолун
Инэн-тонон ирдээххэ!
Сыһа дьаһал
Сырабан бааһын
Сыһылан эмпиэххэ!
Омсолоох дьаһал
Оспот бааһын
Оностан оһоруулахха!
Ону умнар, утарытар,
Онтон уостар,
Ороһулар, кыһыстар
Олаах саһаммат!
Ол эбэтэр,
Урунку былаас
Уолтамды дьаһалын
Урумнуур ороскуотун
Утумнуур былаас
Умнуубакка толуктуохтаах!
Сайдыылаах дойдular
Салаллар саһабыллара,
Уунар дойдular
Умтэллилэр үөстэрэ онниги!

Алга уял түвэрт сыт
Айнараа өлгүлүтпэн
Ийик тыйыныча
Ийикиз ийикэмилтээр
Ийиктээр ийибиллэрин,
Көбүрүү түрөр
Күөлүлэмилт көлүчө
Көбүс түгүртүн
Кэристээн кэристэһээчиллэрин,
Туруулан түрүрсааччыларынан
Утумнаачы уруустар —
Эйги булагыт!
Эрэлбитин энчиретимиз!

А. ПЕРМЯКОВ.

КЭРЭ КИҢИ, ҮТҮӨ САЛАЙААЧЧЫ

Хайа багарар түөлбө сайдымытын, инники хардыылааһынын көрдүс кэмэ ол биризмэҕэ салайан олоҕорбут дьонтон улахан тутулуктаах. Чурапчыбыт "улуугуруу кэмэ" дьээн ааттамыт Сэбиэскэй былаас үрэллээн иннинээдү кэмгэ балысхан-нык сайдыбытын, социальнай-экономическай өттүнэн бигэ туруктамытын билэбит. Ити кэмгэ оройуону салайбыт дьоннортон дьонун-сэргэтин эрэли, убаастабылын ылан ССКП райкомун, райсовет исполкомун аппаратыгар өр кэмгэ үтүө суобастаахтык, таһаарылаахтык үлэлээбит киһинэн Иван Петрович Васильев буолар. Киһи билигин тыһынааҕа буоллар 80 сааһын туолбут буолуо этэ.

Кылгас кэмгэ партия райкомун аппаратыгар инструкторуунан үлэлэир кэммэр Иван Петровичтың (киһи онно райсовека секретардыр этэ) алтыспыт. Киһи аҕа табаарыс, үлэҕэ оҕултаах киһи быһыытынан сүбөлүр-амагыра, аҕалы ама-рахтык сыһыаннаһара. Уоп-пускан кэнниттэн үлэбэр тахсыппар редакторум ыгыран ылан: "Иван Петрович кэргэнэ Варвара Дмитриевна зийиҥин калэ сырыттың, паапабыт 80-нугар ыстатыйа суруйуо этэ дьэ эрийэ сырытта", - дьэ бигэтигэр үөрүүнэн сөбүлээн Чапчаа тумулугар, Васильевтар дачаларыгар тийидим.

Хаһаайка Варвара Дмитриевна үөрэ-көтө көрүстэ. Дача олбуорун иһэ бэйэтэ сад курдук. Манна тиит, хатыҥхарыйа, үөт, черемуха мастары таһынан охта, мооньодон, хантаҕас уктара, оннооҕор дьэдьэн үүнэр тэх-гөһэтэ кытары бааллар Оттон хортуонпуй, хаппыста үүннэрэр оҕуруот, теплица туһунан этэ да барбаккын. Күрүңгү кэм уонна силбик буолан ситэн-сирдэйдим да турбаталлар киһи сэргэхсийэ, сөрө, үөрэ-көтө көрөр, тыһынар салгынымын да ырааска, чэбдикэ дылы. Маны хайдах көрөрүн-истэрин туһунан төһө үүнүүнү ылбытын туһунан ыйыталаһан, толору эппистэ ылан баран дьэдьэ кирибит.

Варвара Дмитриевна остуолта ас тардан (салат арааһа, барыанһа, убаһа этэ, араас оҕуруот астар), үттэ-эх сылаас чэй иһэ-иһэ сэхэргэһэбит. Сэхэргэһэбит дьээн буолуо дуо, үксүн бэйэтэ кэпсэир, мин дөрүн-дөрүн чуолкайдыр боппуростарбын ыйытабын. Кэпсээччим сөрөҕөр сирэйэ-хараҕа сырдык түһэр, эмиз да санааҕа ылларбыттыны мунчааран ылар-дорулар, кэргэнитэр, аҕаларыгар мунгура суох таптал, кээн туттуу, улахан сүтүктөн туоххаһыбы биллэн аһар.

Олохун тапталлаах ар-гыһа, эрэллээх кэргэн, эйэрэ ийэ кэпсээнитэр, дордотторун ахтымыларыгар олохуран Иван Петрович Васильев туһунан ыстатыйаны суруй-ан бачээттэтэбин.

Иван Петрович 1926 сыллаахха балаан ыйын 16 күнүтөр Соловьев нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Ийэтэ Прасковья Афанасьевна. Төлөйтөн төрүттээҕэ, аҕата САССР үтүөлээх учуутала Петр Митрофанович Васильев төрүт-уус Мырыла киһитэ. Алта би-иргэ төрөөбүттэртэн Уйбаан улаханнара. Оҕо сааһа кыры-лас кумахтаах, намыһын-намыһылы устар кыыс Амма кытылыгар ааспыта. Оччо-

тооҕу оҕо сизэринэн үлэҕэ-хам-наска эрдэттэн эриллэн сайы-нын Амма кизг нэлэмэн хочо-лоругар оттоһоро, кыһынын мас мастаһара, төрөппүттэ-ригэр илин-атах буолара. Сайылыктарын эртин хара тыатыгар моҕотойдуулар, күөлүтэр күтэрдиллэрэ, сир астымыллара, оонньууллара.

Мындааһыҕа 7 кылааһы үөрэнэн бүтэрэн баран дордот-торо Кирилл Пермяков, Петьа Попов, Кеша Неустроев буол-ланнар сатыы Чурапчытаары ледучилищегэ үөрэнэ тахсы-быттар. Үөрэнэр кэмнэригэр Аҕа дойду сэриигэ бара тура-ра. Студеннар бэрт кэмчи сти-пендияларыттан "Советский Саха сирэ" танковой колонна-ны тэрийбитэ икки төгүл хар-чынан көмөлөспүттэрэ, үһүс байыаннай аасмга суруйтар-быттар. Ити иһин дойду Оборонатын кылаабынай ко-мандуюшайа И. В. Сталинтан 2 төгүл махтал телеграмма туһунан. Иван Васильев училище активнай позиция-лаах студенаһыттан биридэ-стэрэ этэ. Каникулларын кэм-митэр нэһилииньэҕэ лекция, бэсиздэ оҕорууга, концерта мэдди кыттар.

Учили-щени бүтэрэн Мындааһыҕа учууталынан аһаммыта. Со-тору кэмнэн тэрийэр дьондур-дах бастын комсомолеһы райкомол иккис секретары-нан анаабыттар. Эдэрдэри түмэр кыахтаах, талааннаах ыччат оройуонугар комсомол лидеринэн-бастакы секретарынан үлэлээбитэ. Ити үлэлэ-эбит кэмнэрин наһаа иес-тиник саныыра, мэдди сы-лаастык ахтара. "Сэриг алд-архайып эттэринэн-хаанна-рынан билбит ыччат үлэҕэ, үөрэххэ утаппыттыны күүскэ кирибитэ. Ыарахтан тол-лон туруу дьээн суоҕа. Эдэр са-ас, эрчим, сырдыкка, кэрэгэ тардыһыны-оччотооҕу кэм ыччатын турута этэ", - дьээн киһи туттара.

Бастыҥ үлэлээх комсомол секретардарын таланнар Мос-квата Комсомол Киһи коми-тетын иһинэн үлэлэир, Киһи комсомольскай оскуолаҕа (ЦКШ) үөрэххэ ыытала-ра. Иван Петрович 1952 сыл-лаахха итиннэ үөрэнэ барбы-та. Саха сирин ыччатын бас-тын салайааччылар мустан үөрэнэр кыһаларыгар даҕаны Иван иһинки кэккэҕэ сылды-мыта-түмээччи салайаач-чы буолбута. Биригэ үөрэм-ит табаарыһа Н. С. Дмитри-ев ахтымытар "Угуоһунан

кыра ғынан баран сытыы, са-халыы "чап" курдук этигала-эн кэбиһэр, тэрийэр талаан-наах" дьээн характеристика-лыыр, элбэх буолан кыт-тыһан колхуос тэризмийтэ-ригэр Иваны председатели-нэн талбыттарын, ити дуоһунаһы табаарыстара олус чизэһинэйдик, ылынан туран толорон бары абырам-мыттарын суруйар.

Бу оскуоланы 1954 сыл-лаахха ситиһилээхтик бүтэ-рин кылгас кэмгэ Ленскэйгэ комсомол райкомугар үлэлэ-эбитэ. Салгыы Олоон оройуо-нугар бастаан учууталынан, онтон үөрэх салаатын сэби-диссийнэн үлэлээбитэ. Кизг биһиллээх, үрдүк культу-лаах, эйэрэ-сайаҕас учуутал оҕолор куттарып туппута. Кылаас салайааччытынан үлэлээбит 5 кылааһын оҕо-лор "Иван Петрович биһигини үөрэхтээх дьон буоларбыты-гар мэдди такайара, оччоҕо дойдутугутар, норуоктутар элбэх туһаны аралыаххыт ди-ира. Киһи куораттарга, Дьо-куускайга саҕа аһыллыбыт университетка үөрэнэ киирэ-рийг дьээн сүбэллэрэ, араас оҕоһоох откытталары көрдөрө. Ол да иһин биһиги кылаас оҕолоро билигин үксүбүт үрдүк үөрэхтээхтэ, норуот хаһаайыстыбатын араас салааларыгар үлэли-бит" дьээн махтана ахталлар. Ити оройуонга үлэлииригэр Липеренээҕи уокуруктан райсовет депутатынан быы-бардаммыта. "Дальнай" ал-мазтаах трубкаҕа быыбарда-аччыларын кытары көрсүһүүгө: "Мин Амакин-скай экспедиция рабочида-рыттан уонна инженеризь-техническай үлэһиттэртэн депутакка кандидатынан ту-руоруллубуштуттан улахан-нык үөрөбүн. Алмааһы хосту-ур промышленность үлэһит-тэрэ быыбардаабыт депутат-тара буолуом дии санаатах-пына астынабын, киһи тутта-бын", - дьэбитэ 1957 сыл ку-лун туар 12 күнүгэр оройуон хаһыатыгар бачээттэммит.

Дойду тардыта, ах-тыллана күүһэ бэрт буолан бэрт таһаарылаахтык үлэ-ли сымдаан дьээтээри ба-лаһамныатынан көрдөһөн Горнай улууһугар кэлбиттэ-рэ. Онно бастаан үөрэх салаа-тыгар, кэлин партия райко-мун аппаратыгар үлэлээбитэ. 1961 сыллаахха санаа ымыы-та оҕостубут тапталлаах Чу-рапчылары дьэ булбуттара.

Үлэҕэ опытырбыт, олоххо бу-спут-хаппыт киһини оройуон салалтата (ССКП райкомун I секретара Н. М. Чусовской) дьэ-уот биэрэн райсовет ис-полкомун председателин сол-буйааччынан анаабыта. Дьэ бу кэмтэн ылата Иван Петро-вич бочуоттаах сыһыаланна тахсыар дьэри оройуонугар араас эппизттээх салайар дуоһунастарга үлэлээбитэ: 1961-1967 сс. райисполком председателин солбуйааччы, бөлөҥсүйбүт Алексеевскай оройуон райисполкомун председателин солбуйааччы, 1967-1973 сс. ССКП райкомун тэрийэр отделын сэбиадис-сэйэ, 1973-1978 сс. райпроф-союз председателэ, 1978-1984 сс. райсовет исполкомун сек-ретара.

Иван Петрович оройуону салайсар кэмнэҕэр кадрдары сүүмэрдээһинтэн саҕалаан бары хайыскалары сайына-рыһа күүһүн-кыаһын бары-тын кизэрэн туран үлэлээбитэ. Сэбиэттэр тэрийэр үлэлэрин тупсарыһа, партия салайы-тыгын бөҕөртөтүүгэ күннэтэ болломтотун уура. Киһи ду-оспуруннаах сүбэлэрэ, үлэҕэ-хамнаска сыһыана, билигэ-көрүүтэ салайар үлэни тэ-рийингэ өйөбүл, бигэ тирэх буолара. Нэһилииньэҕэ үгүс лекциялары, бэсиздэлэри оҕороро, элбэх семинардары тэрийэрэ, солбуллубат про-пагандист этэ. Дьон-сэргэтэ убаастаан, ытыктаан "Хаама сымдыар партийнай-совет-скай энциклопедия" дьээн аат-тыыллара. Улуус, республи-ка бачээттигэр киһи сирдээх, үлэни тэрийингэ көмөлөөх ыстатыйалара бачээттэнэл-лэра. Сурук үлэтигэр олус ир-дэбиллээхтик сыһаннаһара. Наһараалаҕа туһэри курдук эгкилэ суох быраабылалаах докумуону толортообута би-ирдэ даҕаны аккаастанан төһөн кэлбитэрэ. Салайар кадрдары сүүмэрдээһин, то-охха дьондурдаахтарынан көрөн, аттаран туруоруу кур-дук мындыр үлэ киһи илин-тиһи иһинэн ааһара. Ол да иһин үбүлүөйдээх дататын балиэтээһингэ партия рай-комун, райсовет исполкомун аппаратын үлэһиттэрин эдэр-дэ суругар Партийнай үлэни тэрийингэ, эдэр кадрдары үөрэттэрингэ уонна совет-скай-партийнай үлэлэргэ ат-таран туруорууга үгүс өрүттээх үлэни ыыппыккын үрдүктүк сыаналыыбыт" ди-эн саамай сөпкө балиэттэбит-

тэра Киһи рекомендацияты-нан салайар үлэҕэ өр сыллар-га үлэлээбит, билигин пенсио-нер А. М. Кривошапкин ахты-мытар "Совхозка парткому-нан үлэлээбит сылларбар Иван Петрович ыйы-кэрдий биэрингэ, көмөтө наһаа ула-хан этэ. Салайааччы быһыы-тынан киһиэхэ барытыгар чугаһа, эйэрэһэ, көмөтө, сө-мэйэ, истингэ барыбытыгар холобур буолара" дьээн махта-на, кизн тутта суруйар. Рай-совет исполкомун председа-телинэн үлэлээбит Н. Н. Ма-каров "Биһиги Чурапчыга 1964 сыллаахха оҕо спортив-най оскуолатын аһарбытыгар Иван Петрович улахан көмө буолбута. Кадрын талыһа киһи этигинэн салайтарбы-тым. Сүрүн кадрьнан Д. П. Коркины туруобуппут сөптөөбүн олох бэйэтэ көрдөрбүтэ" дьээн бэлэ-тээһинэ бу хайыскара сөптөөх, инникини өтө көрөн үлэлээһин ыйтыллыбытын кэрэһэллэр.

Иван Петрович тустаах үлэтин таһынан элбэх обще-ственной норууусканы то-лорбута. Оройуон коммуни-старын, дьонун-сэргэтин итэрлэлэрин ылан оройуон-нааҕы сэбиэккэ 16 сыл депу-татынан, ССКП райкомун чи-лиһиниз 23 сыл үлэлээбитэ киһини норуот интэриһин өрө тутар, туруулаһар киһи быһыытынан көрдөрөр. На-роднай контуруол оройуон-нааҕы комитетин чилиһинэ, маннайгы сүһүөх партийнай тэригтэ секретара, партияҕа ылыы уонна коммунистар персональнай дьыалаларын көрөр комиссия председателэ курдук эппизттээх, чизэһинэ буолууну, дьыһтээх харды-гы эрийэр үлэлэргэ сылды-быта. Улуус историйтын үөрэтэр комиссия председа-телин быһыытынан үгүс өрүттээх үлэни ыйтыспыта. Үлэһит, киһи быһыытынан үрдүктүк сыаналанарын уо-балаастаары партийнай кон-ференцияларга, профсоюз-тар, учууталлар, культура үлэһиттэрин республика-таары съездэригэр, комсомол обкомун конференциятыгар делегатынан талыллыбыта кэрэһэллэр.

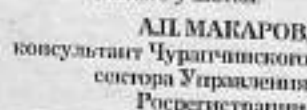
Өр кэмгэ үлэлээн, маты-рыһаал хомуйан "Чурапчы биллилээх дьоннор" дьээн кинигэни бэлэмнээбитэ. Олохтон туораабытын кизнэ кэргэнэ, оҕолоро ситэрэн, бу улахан историческай суолта-лаах кинигэни бачээттэһит-тэра. Кинигэ дириг не хоһоо-нуун, суолтатын САССР Үрдүкү сэбиэтин президиу-мун председателинэн үлэлэ-эбит Е. Н. Горохова "Өр кэмгэ кэмсомольскай, советскай-партийнай үлэҕэ үлэлээбит Саха сиригэр кизиник биллэр үлэ ветерана Иван Петрович Васильев. Чурапчы улууһугар үлэлээбит билли-лээх дьон туһунан баай исто-рияны хомуйан, инники көлүөнэлэргэ анаан кинигэ суруйан хаалларбыт үтүөлэ-эх" дьээн тирэх суолугар атаа-рыһа анаабыт суругар сыа-налаабыта.

Иван Петрович Варвара Дмитриевна 3 оҕолонон улаа-тыһынан, үөрэттэран үлэһит дьон оҕортообуттара. Били-гин оҕолонон-урууланаан эһэлэрин, эбэлэрин ааттарын ааттаталлар, олохторун сал-гыыллар.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Хаартыскара: Варвара Дмитриевна, Иван Петрович Васильевтар.

күүтүрдүн

Ким да умнуллубат, туюх да умнуллубат

1941 СЫЛПААХХА ЫНГЫРЫЛЛЫБЫТ ХООДУОТТАР

А 64 дойдуга Улуу сэрииге саралам-малта 65 жыл буолла. От аһыан 30 күнүгэр 13 Саха национальнай йыһаннай оскуолалар(СНБОУ) үөрэм-итимдэйдэр командирдар, атырдьах ыйы 6 күнүгэр үөрэхтээх, 18-20 саастаах чыччар сержанскай оскуолага ананан ытырыллыбыттар. Улахан маассабай омуурдар атырдьах ыйы 15 күнүгэр-24 ыйы, балаан ыйы 7 күнүгэр 259 ыйы атаарыллыбыт. Бу сыллараларга уурагы бэйэтэ ыччаттара уолна ити эмнэ оройуоммуттар баар кэлэн дьон-ор ытырыллыбыттар. Маны таһынан ын сиргэ олоор чурагчылар эмнэ ытырыллыбыттар. Онун бу сыл Чураг-тан 666 ыйы фронтга барбыт.

1941 сыл бүтэһик улахан хомуура ба-ан ыйы 7 күнүгэр буолбутунан сөп-бөһүннэрэн суруйан эрэби. Араастаан-таран көрөн баран байэм да сөхтүм. Оройуон дьонун чулуулара хомуллубут-түтүт. Сэриг маһнайгы сылыгар ытырыллыбыт, эрдэ сэриилэһэ үөрө-рүх дьон дьэтэххэ үтүккэннээх да буй-нардаах дьон эбиһит. 21 ыйы Совет-сай офицер буолан баран фронтга өлбүт, миннэртэн 6 офицер орденнаан наҕараа-далабыт. Бу сыл барыт дьоммутуттан 2 ыйы эргилэн кэлбүт, орденнаах дьон-ордоохтут. 15 офицер эргилэн кэлбүт, миннэртэн 8 ыйы бойобуой орденнаан наҕарадалабыттар. Эргиллэбит 41 ыйы бойобуой ("Хорсунун иһин", "Бойобуой-түөлүн иһин") мэтээллээхтэр эбит.

Бүгүһүн күн 1941 сыллаахха ытырыллыбыт 3 эрэ ыйы тыһынаах оло-ор: Абрамов П. А. (Төлөй), Дьяковскай И. (Хадаар), Дьяковскай П. Д. (Болу-ур). Мутудай ыйытэ Оконешников Фе-дор Афанасьевич-"Курулчуаахы" ээрттирдэн сылдьан Уус-Майаттан Га-шев дьон араастааннаах фронтга-ран сэриилэһэн Алдан Аат 3 степеннээх орденнаан кэлэн Алдан оройуонугар-дохсуйан олорон өлбүтэ. Ол ыйыбигин-ти орденнаахтар испиһэстэригэр кил-эрбэтэбит. Огтон уопсай испиһэһэ (во-инкомат тумулуттар гранит испиһэһэ) су-буллубут.

Бу сыл ытырыллыбыт дьоммут сэри-амай тыһааһынаах кэмнэ фронтга-ройбигтэ. Кэпсэпэр үксүлэрэ Москва-ула сэриилэһэбиттэ. Кэлэн Ленинград-ныгар, Ржев туһааһытынан, Сталин-радыан сылдьан кыргыһыһа кырыбиг-тэ. Оччаларго сэриг төлөһүтүт өлбүт-дьоммут хайдахтаах хорсундук сэриилэ-с-

пигтэрин билэр ыһахыт суох. Дьонто-итэргэ сылдьыбатах буолуохтаахтар. Са-ха сылык, саха бэргэн ытааччы, саха хор-сун сэриилэһт. "Дойдуга, норуотум иһин-хаан хаантэ" дьон өйбүлүлээх кыргы-сигтэргэ.

1941 сыллаахха оройуоммут дьон-о 580-ча ыйы ытырыллыбыттан 370-ча-лара төрөбүт түөлбөлөрүгэр эргиллэ-бигтэртэ.

Фронтга өлбүт орденнаах офицердар

1. Аммосов Семен Егорович
2. Догордунов Егор Дмитриевич
3. Монастырев Афанасий Архипович
4. Нивагин Роман Андреевич
5. Сергеев Савелий Дмитриевич
6. Сидоров Пантелеймон Романович

Фронтга өлбүт офицердар

1. Авксентьев Егор Петрович
2. Алексеев Петр Павлович
3. Андреев Петр Романович
4. Захаров Егор Гаврильевич
5. Кондратьев Егор Афанасьевич
6. Никитин Гаврил Алексеевич
7. Пестерев Семен Петрович
8. Пестерев Спиридон Николаевич
9. Попов Семен Петрович
10. Хосельский Иннокентий Петрович
11. Романов Василий Семенович
12. Соловьев Петр Семенович
13. Федоров Захар Иванович
14. Харитонов Яков Ипполитович
15. Эверстов Иван Семенович

Фронтга өлбүт орденнаахтар

1. Андреев Иван Парфенович
2. Марков Илья Петрович
3. Прокопьев Афанасий Константинович

Фронтга өлбүт мэтээллээхтэр

1. Барашков Захар Спиридонович
2. Данилов Семен Иванович
3. Попов Алексей Абрамович
4. Филатов Дмитрий Егорович

Фронтга өлбүт сержантар

1. Авксентьев Иннокентий Тимофеевич
2. Барашков Герасим Степанович
3. Данилов Савва Петрович
4. Захаров Иннокентий Григорьевич
5. Захаров Петр Иванович
6. Каргузов Василий Яковлевич
7. Мировиков Николай Григорьевич
8. Неофитов Григорий Михайлович
9. Оконешников Семен Иванович

10. Петров Николай Николаевич
11. Платонов Роман Афанасьевич
12. Попов Петр Егорович
13. Постников Гурий Иванович
14. Собакин Макар Тарасович
15. Соловьев Петр Иванович
16. Хосотанов Василий Михайлович

Эргиллэбит орденнаах офицердар

1. Беляев Михаил Георгиевич
2. Дьяков Николай Михайлович
3. Кривошапкин Роман Христофорович

Эргиллэбит офицердар

1. Абрамов Алексей Алексеевич
2. Ефимов Федор Петрович
3. Коркин Николай Михайлович
4. Коркин Петр Васильевич
5. Кузьмин Иван Федорович
6. Местников Роман Иннокентьевич
7. Потапов Константин Дмитриевич

Эргиллэбит орденнаахтар

1. Абрамов Прокопий Алексеевич
2. Аммосов Дмитрий Яковлевич
3. Аммосов Егор Гаврильевич
4. Аммосов Николай Николаевич
5. Барашков Иван Егорович
6. Герасимов Николай Николаевич
7. Дюдорев Прокопий Иванович
8. Дьяковскай Афанасий Николаевич
9. Дьяковскай Павел Дмитриевич
10. Егоров Иннокентий Иннокентьевич
11. Ефимов Алексей Иннокентьевич
12. Илларионов Василий Васильевич
13. Клевов Михаил Дмитриевич
14. Коркин Иван Михайлович
15. Марков Илья Иванович
16. Новгородов Афанасий Григорьевич
17. Новгородов Сидор Дмитриевич
18. Ноговицын Егор Иванович
19. Ноговицын Степан Николаевич
20. Оконешников Егор Николаевич
21. Платов Павел Титович
22. Платонов Илья Николаевич
23. Протодьяконов Гаврил Дмитриевич
24. Родионов Николай Григорьевич
25. Романов Иннокентий Михеевич
26. Скрибин Николта Гаврильевич
27. Соловьев Дмитрий Семенович
28. Толстоухов Семен Степанович

29. Федоров Георгий Константинович
30. Флегонтов Семен Дмитриевич
31. Хоминцев Николай Николаевич
32. Чепалов Егор Ильич

Эргиллэбит сержантар

1. Атласов Николай Михайлович
2. Бессонов Николай Федорович
3. Васильев Дмитрий Митрофанович
4. Толстоухов Федор Федорович
5. Филатов Константин Михайлович
6. Яковлев Иван Давыдович

Эргиллэбит мэтээллээхтэр

1. Абрамов Сергей Федорович
2. Алексеев Константин Дмитриевич
3. Антипов Семен Александрович
4. Барашков Роман Иванович
5. Борисов Василий Иннокентьевич
6. Васильев Прокопий Прокопьевич
7. Владимиров Григорий Гаврильевич
8. Владимиров Николай Гаврильевич
9. Габилеев Георгий Романович
10. Дюдорев Иван Николаевич
11. Дьяков Афанасий Михайлович
12. Дьяковскай Егор Абрамович
13. Егоров Михаил Николаевич
14. Егоров Петр Николаевич
15. Илларионов Дмитрий Егорович
16. Илларионов Петр Гаврильевич
17. Керемиков Николай Михайлович
18. Клевов Иван Прокопьевич
19. Макаров Алексей Трофимович
20. Макаров Михаил Петрович
21. Максимов Роман Захарович
22. Максимов Семен Михайлович
23. Местников Афанасий Дмитриевич
24. Мордухов Николай Петрович
25. Нивагин Афанасий Лаврентьевич
26. Николаев Илья Иванович
27. Ноговицын Сергей Константинович
28. Парфенов Гаврил Иванович
29. Пирожков Николай Егорович
30. Попов Алексей Абрамович
31. Попов Сидор Сидорович
32. Савин Николай Егорович
33. Седлаков Дмитрий Гаврильевич
34. Ситцев Алексей Николаевич
35. Ситцев Дмитрий Васильевич
36. Терехов Иван Павлович
37. Устинов Константин Митрофанович
38. Федосеев Михаил Петрович
39. Федоров Николай Алексеевич
40. Хосотанов Фома Софорович
41. Яковлев Иван Спиридович

Иван ПАВЛОВ.

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУСПУТ ОЛОХТООХТОРО

АНГА
Чурапчин улуу
күнүһүнү үл
быт

АНГА
Чурапчин улуу

АНГА
Чурапчин улуу

АНГА
Чурапчин улуу

Улууспут олохунун тэнгэ хардылыыр, история хаамы-тын кэрэхэлиир, ханнык да түгэнгэ эһигиниин биһигэ буолар

"САНА ОЛОХ" хаһыаппытыгар сурутун!

Сыаната үс ыйга — 150 солк.

Дьибитигэр агеннары
ыңгырыаххытын син.Телефоннар: 41-265,
41-358,

"Сага олох" РИХ ГУ

САНА ОЛОХ
Чурапчин улуунун хаһыата

Администрация Муниципального района
"Чурапчинский улус (район)" объявляет открытый
конкурс на размещение муниципального заказа, с
правом заключения муниципального контракта
в 2006 году

1. Организатор открытого конкурса:

- 1.1. Администрация Муниципального района "Чурапчинский улус (район)" РС(Я)
- 1.2. Почтовый адрес: 678670, с. Чурапча, Чурапчинского улуса ул. Ленина 41. Контактный телефон: 8(251)41-120 факс: 41-601 e-mail: uesur@churapchinsk.ru
- 1.3. Руководитель проекта: Петров Николай Ильич-начальник управления жизнеобеспечения МР "Чурапчинский улус(район)"

Конкурс №1

1. Муниципальный заказчик:

- 1.1. Администрация Муниципального района "Чурапчинский улус(район)" адрес: с. Чурапча, Чурапчинского улуса ул. Ленина 41, телефон 41-120
2. Предмет конкурса: строительство жилой в с. Сыган Чурапчинского улуса с представлением под залог 3 котлов КСВ-0,66 дата начала строительных работ: 4 квартал 2006 года дата окончания работ: ноябрь 2006 год
3. Источник финансирования: заемные средства
4. Сумма финансирования: 8 800 000 (Восемь миллионов восемьсот тысяч) рублей

Конкурс №2

1. Муниципальный заказчик:

- 1.1. Муниципальное учреждение управления образования Чурапчинского улуса (района) с. Чурапча ул. Константинова 1, контактный телефон 41-408
2. Предмет конкурса: строительство учебно-производственной мастерской МУ УО в Мурун-Тымыла с Чурапча солл.Сметы ОАО "Якутпроект" строительный объем: здание с размерами 30м+18 м в осля дата начала строительных работ: 4 квартал 2006 года срок окончания работ: 1 квартал 2007 год
3. Источник финансирования: бюджет/заемные средства
4. Сумма финансирования: 4 935 000 (Четыре миллиона девятьсот тридцать пять тысяч) рублей

Срок окончания приема конкурсных заявок 20 октября 2006 года в 18 часов 00 минут по местному времени.

Дата, место и время вскрытия конвертов с конкурсными заявками 23 октября 2006 год в 15 часов 00 минут по адресу организатора.

Конкурсную документацию и дополнительную информацию можно получить по адресу организатора открытого конкурса, контактный телефон 41-120, каб. 38-Управления экономического развития. Стоимость конкурсной документации составляет—500 рублей.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Убаастабыллаах коллегабытын **Наталья Афанасьевна АРЖАКОВАНЫ** үйз аңардаах үбүлүйдүзүн-50 саасын томоточу туолбукчунан итиштик-истиштик эбэрдэлиибит!

Эймиштин, бир илээзлүктүн, дьон-орукт дору-обуятын тулуур элпизиттээх специалист буларарын кизин туттабыт.

Баҕарабыт кырдыары билимнээк, оворолун, аймак-билэ, чугас дьонун сылаас сыһыоннарын арылланан аламай майгынын өрүү үрөдү, өрө күүрдү, көмөлө-сүбүлү талору дьоллоостук, доруобайдык аларарар, үлэтиргэр!

Коллегаларың:

xxx

Убаастыра, ытыктыра кийишпитим, санастытын **Татьяна Петровна КАРСАНЕВНАНЫ** көр-бэлэз күнүнүн, үөрүүлүк үбүлүйдүн эбэрдэлиибит!

Эймиш ич сүрэхтин кытаанах доруобуяны, үлэ-үрдүк ситишчилэри, оворолун, кэрэмин дьоллоостук саяастарунан сизтээрэн үлүнүк үөр-көтө аларарар баҕарабыт. Бары малластатын, тумуу тумунун дин алгыбыт.

Дьонуускайтан Карсанейтар, Ианатейтар, Хабарейтар дьы-кэрэстээр, Чурапчытан П.П. Дьячовский, Никитиннар, Герфильейтар, П.Т. Карсанев, Т.П. Карсанев, Хатастан Олесейтар дьы-кэрэстээр.

xxx

Күндүтүк саныр табаарыстарбытын Мүздүй сэлэннээтин олохтоосторун **Илья Ильич, Евдокия Федоровна ДЬЯЧОВСКАЯДАРЫ**, үбүлүйдүзү үтүө күнүтүнүн итиштик-истиштик эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт эйи дьы-кэрэстээр күн сиргээр баар бары үтүөнү, кэрэни, истиги! Кырдыр дьы билимнээк оворолу, сизтээрэн тапталларынан ууттанан өрүү үөр-көтө үлүнүк, дьоллоостук аларар! Бары малластатын, хомолто холбостотун, тахсар күнүтү үөрүүлүк буолун!

Эбэрдэни кытта Мүздүй окулаларын 1970 сыллаахха бүтэрбиттэр.

xxx

Таптыра, убаастыра кэрэммин, абабытын, бьаралытын Чырапчы нэһилигын олохтоосторун **Мисаил Ианович ОКОНЕШНИКОВЫ** 55 саасын томоточу туолбукчунан итиштик-истиштик ич сүрэхтипиттэн эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт ыстаал курдук кытаанах доруобуяны, үлэ-үрдүк ситишчилэри, тус олохтор дьолу-саргыны! Дьы-кэрэстээр ити, сылаас сыһыоннарын, оворолун, сизнэрэн тапталларынан үлүн дьоллоостук аларар алгыбытын тиздэбит.

Бары үлүгүлү кытта кэрэмин Анисы, убайы, оворолун, сизнэриң.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Продается частный дом в с. Чурапча. Со всеми надворными постройками (ледник, летняя кухня, гараж, баня).
Телефон: 41-626.

xxx

Всем организациям, предприятиям, а также частным предпринимателям срочно подвести в Комитет по управлению муниципальным имуществом администрации МР "Чурапчинский улус (район)" для сверки платежей по арендной платы за землю (с необходимым пакетом документов связанных с землей). Срок до конца сентября этого года.

Явка всем обязательна. В случае не явки будем считать пени за каждый просроченный день (по договору).

Н. МОХНАЧЕВСКИЙ, специалист КУМИ.

xxx

Военный комиссариат Чурапчинского улуса проводит набор

отслуживших в Вооруженных Силах и годных по состоянию здоровья граждан в школу прапорщиков, г.Хабаровск, по специальности: старшина роты, начальник вещевого склада, начальник КТП, начальник склада РАВ-срок обучения 5,5 месяцев.

А также продолжает набор на военную службу по контракту в воинских частях, расположенных на территории Чеченской Республики, Еврейской Автономной Республики, Хабаровского края.

С условиями набора обращаться в Военный комиссариат улуса, по адресу с. Чурапча, ул. Мещерякова, 1. Телефоны: 41-446, 41-138.

xxx

Продаю УАЗ легковой "Лоск", 2001 г. выпуска. Адрес с. Чурапча, Неронгинская №4.
Телефон: 42-272.

Биргэ үлэтир коллегаларыгар, үөрэх управлениетин начальнигар. Егор Семенович Сидорова уонна психолого-педагогическай, медико-социальнай кини директоругар Анна Петровна Сидоровага сизн бьараттара, булу күүрүтэн олохтоосту.

ПАВЛОВ Сергей Иванович эмискэ ыалды күн сириттэн барбытынан дини кутурбаммытын биллэрбит.

Үөрэх управлениетин коллектива, профкома.

Редактор А.А. ЗАХАРОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул. 26 "а".
Телефоннарбыт:
редактор – 41-332, отделар – 41-265.
E-mail: Osanaoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствата, Чурапчы улуунун "Саҥа олох" редакция-издательскай холбоһук государственнай учреждениэ, Маассабай информация-средстволарын тулуун РФ Сөхүөнүнэн тутулууну контуруоллуур уонна регистрациалыыр РФ бэчээк СР региональной управлениетигар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациаламмыт нүөмэрэ – ПИ №19-0423.

"Саҥа олох" редакция-издательскай холбоһук ГУ, "Офсетной бэчээт, Саха аһын №123-124. Тираж 2054. 20.09.2006 с. бэчээк бэрийинэ. Хатыат нэдиэлэ үстэ, олгуорунуука, чэппиэргэ уонна субботага тахсар.

Кэрэстэбил

БИНИЭХЭ МЭЛДЫ ТЫННААХ

Тапталлаах кэрэмин, ама-рах абабыт, эйбэс эһэбит, ытыктыра убайыт, табаарыспыт үлэ ветерана Григорий Михайлович Макаров күн сириттэн барбыта балаҥҥ бийи 23 күнүгэр Биргэ сылын туолар.

Григорий Михайлович 1939 сыллаахха атырдык ыйын 5 күнүгэр Мария Спиридоновна уонна Михаил Андреевич Макаровтар дьин колхозтаах дьы-кэрэстээр иччэс оронно Сылан нэһилигэр төрөөбүтэ. Оло-суну сирин кэрэстээр кэмтэ, ас-таҥас кырымыгар, сук-кураан кэмтигэр аастыта. Сайын оло-суну арыы аҕа саастаах оворолу кытта тэнэ сылдан колхозка үлэстэбит. Кыһын Булгуннаах окулаларга (Бэрсэ) үөрэнэр. Түөрт кыла-ас кэнниттэн үөрэтин тохтоон Кириэс күлүк кыах үлэтир кыһынан колхозтаах буолбута.

Сылтын кытары бодуус-таһара, аҕ кыраабылынан мус-тарара уонна охсор маастары-нан ол оустарара. Очотоо-бу колхоз аһаҕа саҥа кэлбит техниканы баһылырга дьулус-луттара.

1962 сыллаахха Кириэс Чурапчыга киирэн тракторис-тар курстарыгар үөрэнэн идэ-ылбыта. Очолорго эдэр тра-кторист колхоз, совхоз тийэр-таһар үлэтир үлүмүк үлэ-лэн дьон-сэргэ биһиэбилин ылбыта. Бодотсүйбүт Субуруу-скай аатынан, кэлин "Чурапчы" совхоз Сыланнаахы отделение-ларыгар ыарахан ыстыкка Мырылаттан ол таһытыгар, бөһүөлөк государственнай та-ригэлэрин маһынан, мууһунан хааныйыга Григорий Михай-лович дьынардээх үлэстэ-битин элбэх грамоталар, мах-тал суруктар, энектар, мэтээл-

лар туолуулар. 1991 сылла-аха үрдүк үнүу зенотун са-лайаччыта буола сылдан би-риэди гектаран 15,8 центнер бурдук үнүтүн комуйан орой-уон чемпион аатын ылбыта. Биргэ үлэстэбит табаарыстара Григорий Михайлович идиэн дьин-чэччэ баһылаабыт тра-кторист баһытынан сыаналы-ыллар, кинилин биргэ үлэ-лэн, ууһуллан бартааххы ме-ханизатордар элбэхтэр. Кини кэп-сэтинипсэтин, дьонно сыһыан, майгытын холбоор оностолор.

Григорий Михайлович күлүнү мунхаа, куобах күрүр салыааччы буолан дьон-сэргэтин булаган мах-талы ыла. Нэһилик түөлбэ-лэрин күрэхтэһиитигэр, уус-уран самодельнооска актив-найдык кытара. Дьы-кэрэстээр ама-рах аҕа, эйбэс эһэ эгэ.

Абабыт барахсан төһө даҕаны ыарахан ырыыга ыл-дыа сириттэр хаһан даҕаны са-наатын түһэрбэт, эр санаалаах, тулуурдаах эгэ.

Таптыра кэрэмин, абабыт, эһэбит үтүө мөссүмүн хаһан даҕаны умуохтук суоа. Кини олохун оворолу, сизнэрэ салгыахтара.

Кэрэстээр, оворолу, сизнэрэ, биргэ төрөөбүттэр, аймахтара, дьоботтору, табаарыстара.

Чурапчы улуунун дьаһалтата

ДЬАҤАЛ

Балаҥҥ бийи 19 күнэ, 2006 сыл

№ 326

Куобаҕы уонна мас көтөрүн бултааһыны көнүлүүр туһунан

Саха Республикатын Правительствотун 2006 сыл балаҥҥ бийи 8 күнүгэр 1111 №-дээх дьаһалыгар уонна Саха сирин булдуу бьараабылатын 25-26 ыстатыйатыгар "в", "д" пууннарыгар олохуран, Чурапчы улууну-гар куобаҕы бултааһыны бу дьыл балаҥҥ бийи 29 күнүттэн 2006 сыл сэттисин ый 15 күнүгэр дьыл, мас көтөрүн бултааһыны алтынны ыйын 1 күнүттэн 2007 сыл олунуу 15 күнүгэр дьыл көнүлүүрүгэ.

Саха Республикатын "Булдуу бьараабылатын" 3 раздэлын 22 ыстатыйатын "ж" пууну-гар

олохуран, куобаҕы туһаһынан бултааһы-ну дуоҕабардаах булчуттар уратыларга бобулар. Дьаһал туолуутун контуруолун Чурапчы улуунун ИДьО (Дьячовская К. Д.), улуустаа-ры айылҕа харыстабылын комитетигар (Монастырев В. М.), ветеринарнай уонна фитосанитарнай надзор (Драгунов В. Г.), булчуттар уонна балыксыттар улуустаа-ры уопастыбаларыгар (Барашков Г. К.) уонна олохтоох нэһилик-тэр дьаһалталарын баһылыктарыгар сүктэрэргэ.

Н. АММОСОВ, Чурапчы улуунун дьаһалтатын баһылыга.

БИЛЛЭРИИДЭР

Балаҥҥ бийи 17 күнүгэр Романов Владимир Семенович аатыгар паспорт, УАЗ микроавтобус документа, дэбизинэс, медицинский полис, Романова Анна Николаевна аатыгар биримэнай дастабырыаһа сүтүтүр.

Ким булбут Дирингэ 26-255 телефонга биллэрин.

xxx

Чурапчы лесхоза кылаабынай бухгалтерга наадыгар. Ирдэбил-олытаах, 1 С программаны үлүгүдүк билэр, үрдүк үөрэхтээх.

Телефон: 41-930, 41-594.

xxx

60 шт лафет, 15 тн, км сүүрбүт "Жигули-06" атыланаллар.
Телефон: 27-475.

Биргэ үлэтир коллегаларыгар Мария Афанасьевна Аниковага, Евдокия Афанасьевна, Андрей Андреевич Стручковтарга тапталлаах аба-лара **АЯНИТОВ Афанасий Алексеевич** соһумардык өлөн туораабытынан дини кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчытаагы ИДьО салалтата, личнай састааба.

Кутурбаммытын тиздэллэр:
— Афанасий Алексеевич күн сириттэн барбытынан кэрэстээр Любова Титовнага, уолаттарыгар, кыргыттарыгар, күүтүгүгэр, сизнэригэр, биргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар Чурапчытан, Болтоноттон, Дьонуускайтан Алексеевтар, Догдоноттар, Петровтар.

— Кэрэстээр, аба-лара, эһэлэр Афанасий Алексеевич олохтон туораабытынан Любова Титовнага, оворолу-гар, чугас дьонугар Сылан торговый предприниметин коллектива.

— Афанасий Алексеевич хомолтоостук өлбүтүн эдэнигэр Сылан орто окулаларын учууталыгар Клара Алексеевна, балтыгар директору үөрэх чааһыгар оолууаһы Елена Алексеевна Аянитовскага, кинилэр дьынардээхтэригэр, чугас аймахтарыгар Сылан орто окулаларын коллектива, үөрэх үлэтигэр профсоюзун комитетэ.

Биргэ үлэтир табаарыспыт **Дьячовский Дмитрий Дмитриевич** олохтон туораабытынан оворолу-гар, аймахтарыгар кутурбаммытын тиздэбит.

Табаарыстара Миронов, Сергеев, Капитонов.

Одуулуун нэһилигин олохтоосту

КАРДАШЕВСКАЯ Петр Семенович

бу дьыл балаҥҥ бийи 15 күнүгэр ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын дини-ник курутуу-ан туран аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитинэрбит.

Биргэ төрөөбүттэр.

Кутурбаммытын тиздэллэр:

— Петр Семенович күн сириттэн барбытынан байы-бит үлэтигэрбитигэр убайыгар Алексей Семенович, бьаратыгар Руслан Семенович Кардашевскайдарга лицей администрацията, профкома.

Одуулуутан төрүтээх Хайахсыт нэһилигин

олохтоосту, үлэ, тыыл ветерана

ФЕДотова Анастасия Ивановна

79 сааһыгар утун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын дини-ник курутуу-ан туран аймахтарыгар, билэр дьонугар иһитинэрбит.

Кэрэстээр Николай Васильевич, кыһыа, уолаттара, кийиттэр, сизнэрэ, хос сизнэрэ.

Кутурбаммытын тиздэллэр:

— Кэрэстээр, эһэлэр, эбэлэр Федотова Анастасия Ивановна күн сириттэн барбытынан кэрэстээр үлэ, тыыл ветераныгар Филиппов Николай Васильевичка, оворолу-гар, сизнэригэр Хайахсыт нэһилигин дьаһалтата, ветераннар сбиэстэрэ.

— Кэрэстээр, эһэлэр, эбэлэр Анастасия Ивановна олохтон туораабытын кэрэстээр Николай Васильевичка, кыһыгар Хайахсыт маһынын сбиэдиссэйигэр Екатерина Николаевна Кузьминага, уолугар потреббщество суопарыгар Николай Николаевич Филипповка, бары оворолу-гар, сизнэригэр "Маарыскаан" ПО бьарабылыаһыта, ветеран-нарын сбиэти, Хайахсыт торговый предприниметин коллектива.

— Анастасия Ивановна утун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн кэрэстээр Николай Васильевичка, оворолу-гар, сизнэригэр Хайахсыт детсад-ин коллектива.

— Анастасия Ивановна олохтон туораабытынан кэрэстээр Николай Васильевичка, оворолу-гар, сизнэригэр Иван Иванович, Маргарита Павловна Филипповтар.

— Санастыт Анастасия Ивановна олохтон туораабытын кэрэстээр Николай Васильевичка, оворолу-гар Хайахсыттан аба-лара В. В. Филиппов, кини оворолу, Чурапчытан, Дирингэ М. А. Филиппова, И. А. Филиппов, Дьонуускайтан Н. А. Филипповтар.

Хатыат техническай биричиинээн хойутаан таһаарылыһына.

Автор суругар этиллэр санаа редакция позициятар мэлди сеп түбэ-һэр буолбатах. Сурукка кийиллар чахчылар кырдыктаахтарыгар эппитинэни автор тус байыа сүгэр.